

Avdelning mitt
Karin Dahlberg
karin.dahlberg@ivo.se

Landstinget i Värmland
651 82 Karlstad

Vårdgivare

Landstinget Värmland

Ärendet

Tillsyn av personalkontinuitet, vakanser och en ökad rörlighet hos hälso- och sjukvårdspersonal inom primärvård vid landstinget i Värmland.

Beslut

Landstinget i Värmland ska till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) redovisa:

- åtgärder för att stärka bemanningen både på kort och lång sikt
- hur vårdgivaren säkerställer att anmälningsskyldigheten enligt 3 kap. 7 § patientsäkerhetslagen (2010:659), PSL i verksamheterna uppfylls.

IVO:s krav omfattar primärvården där det råder brist på personal och/eller där vårdgivaren har tillfälligt anställd personal.

Redovisningen ska vara IVO tillhanda senast **15 maj 2016**.

För det som planeras ska tidsplan och ansvarig för genomförandet framgå.

Skälen för beslutet

IVO har i tillsynen noterat brister gällande:

- Bemanning av legitimerade läkare
- Rapportering av avvikelser
- Kännedom om skyldigheten att anmäla till IVO när legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal befaras utgöra en fara för patientsäkerheten

IVO vill dessutom uppmärksamma vårdgivaren på sårbarheten när en vårdcentral bemannas enbart av hyrläkare, och där även medicinskt ansvarig läkare är hyrläkare.

Bristande bemanning av läkare

IVO har funnit att det finns läkarvakanser i primärvården som gör att patientsäkerheten inte kan säkerställas. Enligt 2 e § hälso- och sjukvårdslagen (HSL) där det bedrivs hälso- och sjukvård ska det finnas den personal som behövs för att god vård ska kunna ges.

Verksamheterna har bristande läkarbemanning vilket IVO anser kan öka risken för att diagnoser blir fördröjda eller missade. Det kan även medföra brister i uppföljning av remisser och provsvar. Vakanserna leder även till bristande läkarkontinuitet för patienter som på grund av det får träffa olika läkare vid besöken.

IVO fick vid sin inspektion information om att 2 av de 3 inspekterade verksamheterna ska gå samman med en annan verksamhet under sommaren för att kunna säkerställa bemanningen och i största möjliga mån undvika tillfälligt anställda läkare.

Viss sårbarhet i vårdgivarens egenkontroll av tillfälligt anställda läkare

IVO konstaterar att det finns viss egenkontroll avseende det arbete som tillfälligt anställd personal i verksamheterna utför. Stickprov av den tillfälligt anställdes dokumentation genomförs på en av de granskade vårdcentralerna kontinuerligt av en timmanställd pensionerad läkare som tidigare varit anställd i verksamheten. IVO anser att det finns en viss sårbarhet i arbetet då de som ska utföra granskningen själva är tillfälligt anställda i verksamheten. Enligt 3 kap. 1-2 §§ och 5 kap. 2 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete ska vårdgivaren bedriva systematisk egenkontroll av verksamheten. Egenkontrollen ska göras med den frekvens och i den omfattning som krävs för att vårdgivare ska kunna säkerställa verksamhetens kvalitet.

Underrapportering av avvikelser

På samtliga verksamheter finns det bland personalen en känsla av underrapportering av avvikelser. Verksamheterna löser ofta problemen utanför avvikelshanteringssystemet. Detta kan, enligt IVO:s bedömning medföra svårigheter att följa statistik och att identifiera eventuella systembrister. Enligt 3 kap PSL har vårdgivaren en skyldighet att bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete.

Det nuvarande avvikelshanteringssystemet A-HA upplevs svårt och krångligt i en av verksamheterna, vilket uppges bidra till underrapportering.

Låg kännedom om den egna anmälningsskyldigheten till IVO

IVO har informerats om att det funnits legitimerad personal som inte fungerat tillfredställande och i vissa fall har de bedömts vara en fara för patientsäkerheten. Verksamheterna har vid dessa tillfällen avslutat anställningen och återkopplat till samordnaren som i sin tur återkopplat till hyrbolaget. Vid tillsynen framkom att kännedomen är låg om skyldigheten att anmäla legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal som kan utgöra en fara för patientsäkerheten (3 kap. 7 § patientsäkerhetslagen, PSL) till IVO. Ingen av de intervjuade känner till att skyldigheten att anmäla till IVO också gäller personal som tidigare varit anställda i verksamheten.

Fungerande introduktion och handledning för tillfälligt anställd läkare

Introduktion och handledning av tillfälligt anställda läkare finns inom de granskade verksamheterna. Varje inhyrd läkare undertecknar en administrativ rutin för att bekräfta att han/hon har tagit del av informationen. Varje tillfälligt anställd läkare ska vid anställning tillfrågas om han/hon saknar kunskap inom något specifikt allmänmedicinskt område. Omfattningen på introduktionen varierar i tid beroende på om den tillfälligt anställda kan journalsystemet sedan tidigare. Enligt 3 kap.1-2 §§ SOSFS 2011:9 ska vårdgivaren ansvara för att det finns ett ledningssystem för verksamheten. Med stöd av ledningssystemet ska vårdgivaren planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten.

På två av de tre tillsynade verksamheterna ingår den tillfälligt anställda läkaren i ett vårdteam och täcker upp för läkarvakansen i teamet. Den tredje vårdcentralen har i nuläget ingen fast anställd läkare utan bemannas enbart med tillfälligt anställd läkare vilket IVO anser är en brist.

På de verksamheter som har allmäntjänstgörande (AT) och specialisttjänstgörande (ST) läkare finns tid avsatt för handledning och studier. Den verksamhet som inte har någon fast läkarbemanning har önskemål om att få anställa utbildningsläkare.

Tillämpliga bestämmelser

- 2 e § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), HSL
- 3 kap. 1-2 §§ och 6 kap. 4 § patientsäkerhetslagen (2010:659), PSL
- 3 kap. 1-2 §§ Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9)

Bakgrund

IVO har efter en genomförd riskanalys identifierat att vakanser inom verksamheter och en ökad rörlighet hos hälso- och sjukvårdspersonal kan medföra patientsäkerhetsrisker. Även brist på introduktion och handledning vid korttidsanställningar kan medföra patientsäkerhetsrisker.

Mot denna bakgrund har IVO genomfört en riskbaserad verksamhetstillsyn i landstinget Värmland. Tillsynen har omfattat primärvård.

Underlag

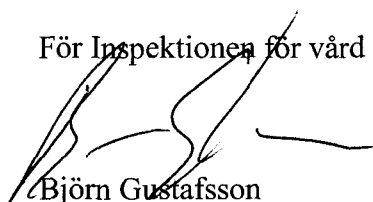
Följande underlag ligger till grund för beslutet.

- Enkät till vårdgivaren
- Intervju/formulär till inspektionerna

Beslut i detta ärende har fattats av enhetschefen Björn Gustafsson. I den slutliga handläggningen har inspektören Lotta Norberg deltagit. Inspektören Karin Dahlberg har varit föredragande.

För Inspektionen för vård och omsorg

Björn Gustafsson

Karin Dahlberg

Kopia till:

Vårdcentralen Skåre
Herrhagens vårdcentral
Storfors vårdcentral